

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Коломийський навчально-науковий інститут
Кафедра філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Теорія літератури та методики її вивчення у ЗЗСО»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Середня освіта (українська мова і література)
Спеціалізація 014.01 Українська мова і література
Спеціальність 014 Середня освіта
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № _1_ від “_31” _серпня __ 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія літератури
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	Солецький О.М.
Контактний телефон викладача	0506717862
E-mail викладача	oleksandr.soletskyu@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин).
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: 30 год. Вівторок-серeda 13.30-15.30. Кафедра української літератури, 303 ауд. Онлайн-консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота з 9.30-11.30
2. Анотація до курсу	
<p>Нормативний курс «Теорія літератури та методики її вивчення у ЗЗСО» – це підсумковий заключний етап вивчення студентами найважливіших теоретичних знань з літератури. Основне завдання курсу – закласти у студентів, майбутніх дослідників та викладачів вищої та середньої школи основи фахової теоретико-літературознавчої підготовки. В завдання курсу входить ознайомлення студентів-філологів з історією світової літературознавчої думки, знайомство із законами, за якими функціонує літературний твір, вироблення навиків сучасного аналізу літературного твору як явища мистецтва, вивчення основних літературознавчих шкіл XIX-XXI ст., розуміння основних закономірностей літературного процесу. Курс теорії літератури є самостійним навчальним предметом з відповідною кількістю годин, який базується на пропедевтичному курсі «Вступ до літературознавства», що вивчається на I курсі.</p>	
3. Мета та завдання курсу	
<p>Мета курсу – ознайомити студентів із основними проблемами теорії літератури, акцентувати увагу на сучасні підходи до вивчення літературознавчого процесу, навчити використовувати сучасний понятійний апарат літературознавства, показати зв'язок теорії літератури з іншими гуманітарними науками.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомлення студентів з історією теоретико-естетичної думки від античних до наших часів; • ознайомлення студентів з методологічними засадами основних літературознавчих шкіл XIX-XX ст.; • вироблення у студентів навиків аналізу й інтерпретації літературного твору та літературного процесу; • вироблення у студентів аналітичного та критичного мислення; • вироблення навиків вести дискусію, вміння обстоювати свою позицію, вміння акцентувати на прогностичній функції літератури; • навчити студентів давати поточну оцінку явищам літературного процесу; • сформувати у студентів навички пошуку інформації та вміння використовувати її у наукових дослідженнях та у педагогічній роботі; • ознайомлення студентів із сучасним термінологічним літературознавчим апаратом. <p>В результаті вивчення курсу студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • місце літературознавства у системі гуманітарних наук; • основну термінологічну систему сучасного літературознавства; • літературознавчу методологію XIX-XX ст.; • основні закономірності літературного процесу, поняття літературного канону, теорію інтертекстуальності; • образну специфіку літературного твору; 	

- основні компоненти змісту і форми літературного твору;
  - основні нарративні стратегії та способи репрезентації авторської свідомості у тексті;
  - основні проблеми генологічної структури літературного твору.
- Освоєння теоретичного курсу передбачає практичні вміння. Студент повинен уміти:
- використовувати термінологічний апарат сучасного літературознавства;
  - використовувати у літературознавчій практиці різні літературознавчі методології;
  - практично аналізувати та інтерпретувати літературні твори;
  - здійснювати аналіз літературного процесу.
  - розрізняти прочитані статті за галузями: теоретична, історико-літературна, літературно-критична;
  - аналізувати художній текст: визначати проблему, особливості стилю, жанр, вміти обстоювати свою позицію у полеміці;
  - робити порівняльну характеристику творів за тематикою, жанрами та стильовими особливостями;
  - визначати типи тропів у поетичних творах;
  - аналізувати віршовий розмір у поетичному творі;
  - визначати типи звукових та синтаксичних повторів;
  - обґрунтовувати приналежність художнього твору до напрямку (стилю).

4. Програмні компетентності та результати навчання

У результаті вивчення курсу ви (студенти) зможете набути:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності.

ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях

ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.

ЗК 13. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 14. Здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови

Фахові (спеціальні) компетентності

ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін із використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.

ФК 8. Володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

ФК 10. Здатність зберігати і примножувати мистецько-культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери.

ФК 11. Здатність використовувати сучасні методологічні засади предметної спеціалізації, теорії й історії української мови та літератури, дисциплін за вибором мовознавчого та літературознавчого спрямування, орієнтуватися в сучасному українському літературному процесі з настановою на практичне втілення в освітньо-професійній діяльності.

ФК 16. Здатність розвивати когнітивні, психомоторні, поведінкові механізми – пам'ять, увагу, критичне ставлення, почуття відповідальності та ін.

ФК 17. Здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній сфері.

ФК 18. Дотримуватись принципів академічної доброчесності.

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово,

використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання.

ПРН 7. Мати навички пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати професійної (педагогічної, наукової, інноваційної) діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

ПРН 8. Осмислювати літературознавчі концепції, володіти методами літературознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури, усної народної творчості.

ПРН 9. Уміти аналізувати й застосовувати у практичній діяльності набуті знання про закономірності літературного процесу на діахронному і синхронному зрізах і творчість знакових письменників у національному і світовому контексті.

ПРН 17. Уміти аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сферах літературознавства, мовознавства, методики вивчення фахових дисциплін; оцінювати результати власних наукових досліджень з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
Сьомий	014 Середня освіта	Четвертий	Нормативна

Тематика курсу

Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
1. ДЕФІНІЦІЯ ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ: ІСТОРИЧНИЙ ДИСКУРС.	2		5
2. ЛІТЕРАТУРА ЯК ВИД МИСТЕЦТВА	2		5
3. ФІЛОСОФІЯ І ЛІТЕРАТУРА.	2		5
4. ХУДОЖНЬО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР ЯК ЦІЛІСНІСТЬ	2		5
5. ЕЛЕМЕНТИ ВНУТРІШНЬОЇ ФОРМИ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ.	2		5
6. ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС. ГЕНОЛОГІЯ ЛІТЕРАТУРИ	2		5
7. ЛІТЕРАТУРА ЯК ВИД МИСТЕЦТВА.		2	5
8. СТИЛЬ ЯК ХУДОЖНЬО-ЛІТЕРАТУРНА КАТЕГОРІЯ.		2	3
9. ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ		2	3
10. ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ		2	3
11. МОВА ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ		2	5

12. ЛІТЕРАТУРНІ РОДИ		2	4	
13. ЛІТЕРАТУРНІ ЖАНРИ		2	3	
14. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ВІРШОЗНАВСТВА		2	3	
15. ТЕОРІЯ ВІРШУВАННЯ		2	3	

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні заняття – 50 балів, (включає в себе тестування, самостійну роботу, ідейно-художній аналіз тексту або реферат, який готують самостійно) + 50 балів (максимальна оцінка за заліковий тест). Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).
Вимоги до письмової роботи	Ви повинні виконати письмову роботу, що складається з теоретичного питання, практичного завдань для перевірки навиків та здібностей, зокрема уміння самостійно здійснювати інтерпретацію тексту, характеризувати його з позицій конкретної методології. Правильно відповісти на тестові завдання.
Семінарські заняття	Максимальна оцінка за кожне заняття 5 балів. Наприкінці курсу виводимо середній показник, який множимо на коефіцієнт, який дозволяє отримати максимальну оцінку – 50 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.

8. Політика курсу

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.](#)

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.](#) Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача щопонеділка о 15.00.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про](#)

[порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.](#)

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з літературознавства на платформах Coursera, UdeMy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.](#)

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Базова

1. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К., 1998.
2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001.
3. Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль, 2002.
4. Безпечний І. Теорія літератури. – К., 2009.
5. Марко В. Основи аналізу літературного твору. – Кіровоград, 1997.
6. Насенко М. Українське літературознавство. Школи. Напрями. Тенденції. – Київ, 1997.
7. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – Київ, 1998.
8. Ільницький М. Література українського відродження: напрями і течії в українській літературі 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. – Львів, 1994.
9. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів, 2002.
10. Література. Теорія. Методологія. – К., 2006.
11. Літературознавчий словник-довідник. – К., 2006.
12. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. – К., 2008.
13. Литературный энциклопедический словарь. – М., 1987.
14. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.

Допоміжна

1. Чижевський Д. Українське літературне бароко. – К., 2001.
2. Сивокінь Г. Давні українські поетики. – Харків, 2001.
3. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика. – Дрогобич, 2008.
4. Качуровський І. Фоніка. – Мюнхен, 1985.
5. Качуровський І. Нарис компаративної метрики. – Мюнхен, 1985.
6. Качуровський І. Строфіка. – Мюнхен, 1967.
7. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм. – Ч. 1. Лексика. – Ніжин, 1994.
8. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм. – Ч. 2. Фігури і тропи. – Київ, 1995.
9. Качуровський І. Генерика. – К., 2008.
10. Енциклопедія постмодернізму. – К., 2003.
11. Мітосек З. Теорії літературознавчих досліджень. – Сімферополь, 2003.
12. Зборовська Н. Психологія і літературознавство. – К., 2003.
13. Вступ до літературознавства / Уп. Н. Бернадська. – К., 1995.

Інформаційні ресурси

<http://www.ae-lib.org.ua/index.htm> - Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади;
<https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk> – веб сторінка гугл академії

Викладач: доктор філологічних наук, доцент Солецький О.М.